

Från tallmo till frodig lövskog. En vandring genom Västanå naturreservat bjuder på kontraster. I den övre delen av branten växer tallarna direkt på berget medan den nedre delen är täckt av lummig lövskog med många av våra ädla lövträd. I norra delen av reservatet rinner Röttleån genom en djup ravin. Västanå ligger i biosfärområdet Östra Vätterbranterna.

Naturreservatet är väl värt ett besök, särskilt på våren. I området finns en mycket rik värdflora och ett rikt fågelliv. Mindre flugsnappare och rosenfink lever här tillsammans med mer vanliga arter som svart-hätta, trädgårdssångare, grönsångare och gärdsmyg. På våren och hösten rastar här många av de flyttfåglar som använder Vättern som ledlinje när de flyger.

Vättern uppstod när en del av berggrunden sjönk ner i förhållande till den omgivanden marknivån. Det bildades en så kallad gravsänka. Sidorna i en sådan gravsänka kan vara mycket branta. Västanå naturreservat ligger i en sådan brant sida. Branten stupar inte direkt ner i vattnet utan övergår i ett planare område nere vid sjöstranden – de så kallade rasterna. De är uppbyggda av 700-800 miljoner år gamla bergarter som bildats av skalresterna efter oräkneliga små vattenlevande djur. Rasterna tros ha fått sitt namn på den tiden Visingsöborna tog hit sina djur på bete. När det var ont om bete på Visingsö "rastade" man boskapen på den smala landremsan i stället. Rasternas skyddade läge, nedanför branten, ger ett gynnsamt lokalklimat. Tillsammans med den rika berggrunden gör det att många ädla lövträd trivs här.

I de nedre delarna av området växer därför bokskog och örtrika lövblandskogar med stort inslag av ädellövträd och gråal. Buskskiktet i lövskogen är välutvecklat och värdväxligheten är rik på mellanhäxört, lungört samt blå-, vit-, och gulsippor. Under sommaren blommar stora bestånd av ramslök, storrams och särläka. På förkastningsbrantens övre delar växer hällmarkstallskog.

Västanå har också ett rikt fågelliv med till exempel mindre flugsnappare och skogsduva.

Västanåleden

Vandringsled: Rundslinje söder om Gränna
Total längd: 15 km

Sevärt utmed leden

FRITID JÖNKÖPING, SEPTEMBER 2012

Vättern, är Sveriges andra sjö i storlek, både vad gäller yta (1 893 km²) och volym (77,6 km³). I Europa är Vättern sjätte största sjö. Sjön är långsmal och sträcker sig från söder till norr. Vätterns yta ligger 88,5 meter över havet. Största djupet är uppmätt till 128 m strax söder om Visingsö.

Vättern är känd för vätter-rödingen, en relikt från istiden som i övrigt nästan enbart återfinns i fjällvärlden. I Vättern sportfiskas det abborre, gädda, gös, harr, lake, lax, röding, öring och signalkräfta.

Grevskapet Gränna-Visingsö sträcker sig som formen av en segelduk mellan Brahehus, Visingsborgs slottsruin och Västanå slott. Här låg en gång Sveriges mäktigaste grevskap och här lever fortfarande grevarna Brahes framåtanda. I Gränna möts man av vackra kulturbyggnader i trä, kullerstengator och Greve Per Brahe i brons på torget mitt i byn. Nedanför torget sträcker sig Brahegatan från söder till norr med polkagris- och knäckebrödstillverkning, blandat med butiker, kaféer och restauranger. Hamnen med täta avgångar till Visingsö är om sommaren full av aktivitet.

Röttle by söder om Gränna ligger naturskönt med många kulturhistoriska lämningar. Byn var på 1600-talet greve Per Brahes industriby. Här fanns Smålands första pappersbruk, ett borrbbruk och andra verkstäder. Röttleån stod för kraften. Sommardag kan du här se den vattendrivna Rasmus kvarn i drift och köpa Röttlemjöl, malt på kravodlad säd.

Västanå slott är en herrgård söder om Gränna. Västanå var i mitten av 1500-talet kronojord. Per Brahe d.y. bytte till sig Västanå 1641 och lät inreda och utsmycka slottet. Västanå var från 1778 fideikommiss fram till 1967. Sedan 1948 är Västanå hotell. Intill slottet ligger Gränna Golfbana.

Gyllene Uttern, är hotell och restaurang söder om Gränna, intill E4. Det ursprungliga caféhuset uppfördes 1932 av ryttmästare Gyllensvaan, ägaren av markerna. Några år senare byggdes hotellet ut till en borg, inspirerad av slottsruinerna Brahehus och Visingsborg.

Tegnérornet (Skogstornet). Härifrån har du milsvid utsikt. Tornet är 27 meter högt och ligger 262 meter över Vättern. Det uppfördes 1973 på initiativ av den kände idrottsentusiasten Torsten Tegnér. Till tornets parkering kommer man med bil genom

att ta av från riksväg 133 öster om E4:an och följa vägen ca 1,5 km. Därifrån finns en ca 1,3 km lång stig till tornet. Stigen är en del av Holavedsleden, som har anknäring både till Västanåleden och John Bauer-leden. Från Gränna kan man gå, men det går upp för...

ANORDNINGAR

Längs Västanåleden finns flera rastplatser och många fina utsiktsplatser. WC finns vid Röttle och att dass finns vid Tegnérornet. I Röttle finns även möjlighet att ta ett dopp i Vättern.

Tegnérornet utanför Gränna

VÄSTANÅLEDEN

Grön/green: Rundsinga/Roundtrip 15 km
Orange: Holavedsleden
Orange: John Bauerleden

Vättern

TECKENFÖRKLARING

- Bad
- Café
- Golfbana
- Hamn
- Hotell
- Informationsområde
- Lägereld
- Naturvårdsområde
- Rastplats
- Restaurang
- Sevärdhet
- Torrlosett
- Utsiktsplats
- Vattenlosett
- Vindskydd